

Koulutuskeskus | Further Education

Kulttuuriala

**OPETUSSUUNNITELMA, 180 osp
KÄSI- JA TAIDETEOLLISUUSALAN PERUSTUTKINTO**

Ympäristön suunnittelun ja rakentamisen osaamisala

**ARTESAANI, sisustusrakentaja
tilarakentaja**

Tämä opetussuunnitelma on voimassa Salpauksessa 1.8.2015

Käsittelyt:

Salpauksen ammattiosaamisen toimikunta:

3.6.2015,

8.11.2016 (Yrityksessä toimiminen ja yritystoiminnan suunnittelu -tutkinnon osat, voimassa 1.1.2017 alkaen),

13.12.2016 (Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen -tutkinnon osa, voimassa 1.1.2017 alkaen)

Valtakunnallinen voimaantulopäivä 1.8.2015 (Opetushallitus) huomioiden Opetushallituksen määräys yhteisiä tutkinnon osia koskevien lukiokurssien vastaavuuksien poistamisesta (voimassa 1.8.2016 alkaen)

KÄSI- JA TAIDETEOLLISUUSALAN PERUSTUTKINTO 2015

SISÄLTÖ

1 KÄSI – JA TAIDETEOLLISUUSALAN; ARTESAANI, SISUSTUSRAKENTAMINEN	3
PERUSTUTKINNON AMMATTIALAN KUVAUS JA ARVOPERUSTA, TAVOITTEET, TUTKINNON MUODOSTUMINEN JA ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINAIDOT	3
1.1 Alan kuvaus ja arvoperusta	3
1.2 Perustutkinnon tavoitteet	3
1.3 Perustutkinnon muodostuminen	3
1.4 Sisustusrakentaminen-perustutkinnon suorittaminen näyttötutkintona	3
1.5 Elinikäisen oppimisen avaintaidot	3
2 KÄSI – JA TAIDETEOLLISUUSALAN, ARTESAANI, SISUSTUSRAKENTAMINEN	3
PERUSTUTKINNON AMMATILLISET TUTKINNON OSAT, AMMATTITAITOVAATIMUKSET JA ARVIOINTI.....	3
2.1 Pakolliset tutkinnon osat.....	4
2.1.1 Asiakaslähtöinen valmistaminen (15 osp)	4
2.1.2 Kulttuurilähtöinen valmistaminen (15 osp).....	5
2.3 Ympäristön suunnittelun ja rakentamisen osaamisalan pakolliset tutkinnon osat.....	6
2.3.1 Toteuttamisen suunnittelu (15 osp)	6
2.3.2 Palvelun toteuttaminen (45 osp).....	8
2.4 Valinnaiset tutkinnon osat.....	9
2.4.1 Asiakaspalvelun ja myyntityön toteuttaminen (15 osp)	9
2.4.3 Ohjaustoiminnan toteuttaminen (15 osp).....	10
2.4.4 Palvelun tuotteistaminen (15 osp)	11
2.4.5 Sisustustyön tekeminen (15 osp)	12
2.4.6 Stailaaminen (15 osp)	13
2.4.7 Taidekäsityön tekeminen (15 osp).....	14
2.4.8 Tilaustyön valmistaminen (15 osp)	15
2.4.9 Tuotekehitysprosessiin osallistuminen (15 osp)	15
2.4.10 Tuotteen valmistaminen käsityönä 15 osp.....	16
2.4.11 Yritystoiminnan suunnittelu (15 osp).....	17
2.4.16 Yrityksessä toimiminen (15 osp).....	19
2.4.17 Huippuosajana toimiminen (15 osp)	21
2.4.18 Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen (5 osp).....	22
3 YHTEISET TUTKINNON OSAT AMMATILISESSA PERUSKOULUTUKSESSA.....	23
3.1 Pakolliset tutkinnon osat (19 osp)	23

3.1.1 Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp.....	23
3.1.2 Toinen kotimainen kieli, ruotsi 1 osp	25
3.1.3. Vieraat kielet 2 osp.....	26
3.2 Matemaattisluonnontieteellinen osaaminen 9 osp	27
3.2.1 Matematiikka 3 osp	27
3.2.2 Fysiikka ja kemia 2 osp	28
3.2.3 Tieto- ja viestintätekniikka sekä sen hyödyntäminen 1osp.....	29
3.2.4 Yrittäjyys ja yritystoiminta 1 osp	30
3.3 Yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittava osaaminen, 8 osp	31
3.3.1 Yhteiskuntataidot 1 osp.....	31
3.3.2 Työelämätaidot 1 osp.....	32
3.3.4 Työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto, 2 osp.....	32
3.4 Sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen, 0 - 7osp	34
3.4.1 Kulttuurien tuntemus, 3 osp.....	34
3.4.2 Taide ja kulttuuri 3 osp	35
3.4.3 Etiikka 3 osp (kurssi 1)	36
3.4.4 Psykologia 3 osp (kurssi 1)	36
3.4.5 Ympäristöosaaminen 1, 1osp.....	37
3.4.6 Ympäristöosaaminen 2, 3osp.....	38
3.4.7 Ympäristöosaaminen 3 (TOP), 3osp	39
4. TUTKINTOKOHTAISET TERVEYDENTILAVAATIMUKSET; tähän kirjataan muista määräyksistä (määräys 91/011/2014)	41
5. LIITTEET	41

1 KÄSI – JA TAIDETEOLLISUUSALAN; ARTESAANI, SISUSTUSRAKENTAMINEN

PERUSTUTKINNON AMMATTIALAN KUVAUS JA ARVOPERUSTA, TAVOITTEET, TUTKINNON MUODOSTUMINEN JA ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINTAIDOT

1.1 Alan kuvaus ja arvoperusta

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

Ammattinimike ”tilarakentaja” käytössä 31.7.2016 asti nyt entistä tilarakennuksen tutkintoa suorittavilla opiskelijoilla

1.2 Perustutkinnon tavoitteet

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

1.3 Perustutkinnon muodostuminen

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

Polkukuvaukset Liite1.

1.4 Sisustusrakentaminen-perustutkinnon suorittaminen näyttötutkintona

Ei toteudu.

1.5 Elinikäisen oppimisen avaintaidot

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

2 KÄSI – JA TAIDETEOLLISUUSALAN, ARTESAANI, SISUSTUSRAKENTAMINEN

PERUSTUTKINNON AMMATILLISET TUTKINNON OSAT, AMMATTITAITOVAATIMUKSET JA ARVIOINTI

2.1 Pakolliset tutkinnon osat

2.1.1 Asiakaslähtöinen valmistaminen (15 osp)

- **Ammattitaitovaatimukset ja arviointi**
[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

Työkokonaisuudet ja niiden oppimistavoitteet	Ohjaussuunnitelma	Yhteisten tutkinnon osien integrointi
<p>Asiakaslähtöinen valmistaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - työskentely alan työtehtävissä - työaikojen ja aikataulujen noudattaminen - työturvallisuusohjeiden noudattaminen - asiakaslähtöisyys - vuorovaikutuksessa toimiminen työtehtävien mukaisesti - materiaalien ja työtekniikoiden oikea valinta eri työtehtävissä - materiaalien kulutuksen laskeminen - materiaalikustannusten laskeminen - oman työn suunnittelu - eri toteutusvaihtoehtojen esittäminen asiakkaalle tai työpaikkaohjaajalle - oman toiminnan arviointi ja kehittäminen - laatuvaatimusten huomioiminen 	<p>Oppiminen toteutetaan työssäoppien toisena opiskeluvuotena</p>	<p>Blogin päivitykset / dokumentointi / portfolio: työpäiväkirjan pitäminen työssäoppimisen aikana</p> <p>Työelämätaidot</p>

- **Ammattitaidon osoittamistavat**

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

- **Ammattiosaamisen näytön kuvaus**

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tekemällä asiakkaalle tavoitteiden mukainen työ noudattaen työaikoja, sovittuja aikatauluja. Näytön kesto 2 – 10 viikkoa

- **Etenemisehto**

Etenemisehtona on, että ensimmäiseen työssäoppimiseen mentäessä opiskelijalla tulee olla suoritettuna työturvallisuuskoulutus, ensiapukoulutus sekä tulityökoulutus.

2.1.2 Kulttuurilähtöinen valmistaminen (15 osp)

- **Ammattitaitovaatimukset ja arviointi**

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

Työkokonaisuudet ja niiden oppimistavoitteet	Ohjaussuunnitelma	Yhteisten tutkinnon osien integrointi
<p>Sisustusverhoilu</p> <ul style="list-style-type: none"> - verhoilu- ja tekstiilimateriaalit - työvälineet ja ompelukoneet - materiaaliluettelot- ja laskelmat - kaavoitus ja leikkaus - ompelutekniikat ja ompelu - pehmustaminen - päällystäminen / verhoilu - verhotankojen ja -kiskojen asennukset <p>Kulttuurituntemus</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattialapainotteinen kulttuurihistoria: arkkitehtuuri- ja sisustustyyli, epookit - käsi- ja taideteollisuushistoria sekä muotoilun ja designin historia: tyylit, muodit, trendit ja ilmiöt 	<p>Opiskelija perehtyy erilaisiin tekstiilimateriaaleihin ja oppii käyttämään erilaisia verhoilijan käsityövälineitä ja pienkoneita mm. teollisia ompelukoneita.</p> <p>Ommellaan esim. patalappuja, tyynyjä ja verhoja sekä muita kodin tekstiilejä.</p> <p>Harjoitellaan pehmustamista ja päällystystä verhoilumateriaalein erilaisiin tuotteisiin.</p> <p>Lasketaan materiaalimenekkejä ja opitaan kaavoittamaan.</p> <p>Opiskellaan verhoasennusta kiinnikkeineen.</p> <p>Oppimisympäristöinä toimivat teorialuokat ja työsalit sekä tutuiksi tulevat materiaalivarastot.</p> <p>Tutustutaan sisustusalan tuotteiden, materiaalien, työmenetelmien, koulutuksen ja ammatillisen toiminnan historiaan.</p> <p>Orientoidutaan ammattialan nykykulttuuriin ja trendeihin.</p> <p>Tiedon omaksuminen ja soveltaminen: Oppimisympäristöinä teorialuokat,</p>	<p>Äidinkieli: Blogin päivitykset / dokumentointi / portfolio</p> <p>Ruotsi</p> <p>Matematiikka: kaavoitus, kankaan menekkilaskentaa ym.</p> <p>Fysiikka ja kemia</p> <p>Yrittäjyys</p> <p>Yhteiskuntataidot</p> <p>Liikunta</p>

	<p>tietokeskukset/kirjastot sekä museot, näyttelyt ja opintokäynnit. Hyödynnetään rakennettua ja toiminnallista paikalliskulttuuria.</p> <p>Oppiminen tapahtuu myös erilaisten projektien kautta, asiakastöinä, verkko-oppimisena sekä itsenäisenä työskentelynä.</p>	
--	---	--

- **Ammattitaidon osoittamistavat**

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

- **Ammattiosaamisen näytön kuvaus**

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä suunnittelemalla ja toteuttamalla kulttuurilähtöisen tuotteen, tilan tai ammattialaan liittyvän palvelun. Näytön kesto voidaan määritellä kuhunkin työtoimintaan parhaiten soveltuvaksi 2 – 10 viikon mittaiseksi.

2.3 Ympäristön suunnittelun ja rakentamisen osaamisalan pakolliset tutkinnon osat

2.3.1 Toteuttamisen suunnittelu (15 osp)

- **Ammattitaitovaatimukset ja arviointi**

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

Työkokonaisuudet ja niiden oppimistavoitteet	Ohjaussuunnitelma	Yhteisten tutkinnon osien integrointi
<p>Sisustustyöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - sisustus- ja tilasuunnittelu - tilan stailaus 	<p>Opiskelija suunnittelee asiakkaalle tai annettuun tilaan sisustuskokonaisuuden.</p>	<p>Äidinkieli: kommunikaatiotaidot</p> <p>Matematiikka:</p>

<ul style="list-style-type: none"> - tietokoneavusteinen suunnittelu - dokumentointi ja planssin valmistaminen - materiaalien, kalusteiden valinta - tiedonhankinta alan liikkeistä - vuorovaikutustilanteet asiakkaan kanssa - kustannuslaskenta - oman työn palkan laskeminen - sisustussuunnitelmien ongelmatilanteiden ratkaisukyky - aikatauluissa pysyminen sopimusten mukaisesti 	<p>Harjoitellaan tilasuunnittelun perusteita, materiaalivalintaa sekä tilan stailausta.</p> <p>Perehdytään alan käytössä olevaan suunnitteluohjelmaan ja harjoitellaan ohjelman käyttöä.</p> <p>Lasketaan pinta-aloja, materiaalimenekkejä sekä oman työn palkka ja lasketaan työkokonaisuudelle hinta.</p> <p>Harjoitellaan asiakkaan kanssa kommunikointia ja esitellään ”pientä pintaremonttia” – tyylisesti koko luokalle planssit eli sisustussuunnitelmat.</p>	<p>kustannuslaskenta</p> <p>Blogin päivitykset / dokumentointi / portfolio</p> <p>Kokoaikainen töiden kuvaaminen eri työvaiheissa; ennen – jälkeen kuvat</p>
<p>Kalusteiden kokoonpano ja asennus</p> <ul style="list-style-type: none"> - kiintokalusteiden runkojen kokoonpano - ymmärtää kalustemitoitukset ja standardien merkitykset - kanttinauhojen liimaukset - tunnistaa yleisesti käytettäviä heloja - heloitusten asennukset - kaappien ovien asennukset - kiintokalusteiden paikoilleen asennukset - työtasojen asennukset - allasupotukset - viimeistelytyöt, kuten valolistat ja sokkelit 	<p>Kootaan puuseppien valmistamista osista kiintokalusteita, kuten vaatekaappeja, kylpyhuonekalusteita sekä keittiöitä.</p> <p>Asennetaan kaappien ovet sekä heloitukset, kuten saranat, vetimet ja laatikoiden kiskot.</p> <p>Asennetaan kiintokalusteita mm. Salpauksen talotyömaille ja tehdään tarvittavat pohjatyöt sekä viimeistelytyöt.</p> <p>Harjoitellaan työtasojen kiinnityksiä, allasupotuksia sekä sokkelien ja listojen asennuksia.</p>	

- **Ammattitaidon osoittamistavat**
[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

- **Ammattiosaamisen näytön kuvaus**

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tuotteen, tilan tai ammattialaan liittyvän palvelun suunnittelussa. Näytön kesto voidaan määritellä kuhunkin työtoimintaan parhaiten soveltuvaksi 2 – 10 viikkoa.

2.3.2 Palvelun toteuttaminen (45 osp)

- **Ammattitaitovaatimukset ja arviointi**

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

Työkokonaisuudet ja niiden oppimistavoitteet	Ohjaussuunnitelma	Yhteisten tutkinnon osien integrointi
<p>Puutyöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - materiaalit / rakenteet - käsityövälineet ja pienkoneet - työvälineiden huolto - tekninen - ja luonnospiirtäminen - ammattiterminologian käyttö <p>Maalaustyön perusopinnot</p> <ul style="list-style-type: none"> - väri- ja valo-oppi - pintakäsittelyaineet, -työvälineet ja -tekniikat - tuotemaalaus ja erikoistekniikat - työvälineiden kunnossapito - ammattiterminologian käyttö <p>Sisärakennustyöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - rakennuspiirtäminen - väliseinätyöt ja koteloinnit - ovi- ja ikkuna-asentaminen - listoitus - ammattiterminologian käyttö - työturvallisuuden noudattaminen <p>Työturvallisuuskoulutus Ensiapukoulutus Tulityökoulutus</p>	<p>Opiskelija perehtyy eri puumateriaaleihin ja niiden ominaisuuksiin sekä oppii työstämään erilaisin käsityövälinein ja pienkonein puusta sekä erilaisista levymateriaaleista tuotteita ja pieniä kalusteita. Jakson aikana opitaan luonnospiirtämistä sekä teknistä piirustusta.</p> <p>Perehdytään pintakäsittelyaineisiin sekä -tekniikoihin maalaamalla seiniä sekä tuotteita erilaisilla työvälineillä. Opitaan ymmärtämään miten värit ja valo muuttaa tilaa ja harjoitellaan erilaisin maalituottein, välinein sekä tekniikoin käsittelemään erilaisia tiloja ja tuotteita.</p> <p>Opiskellaan rakennuspiirtämistä ja opitaan tulkitsemaan rakennuspiirustuksia ja työohjeita. Tehdään kevyitä väliseinäkorakenteita ja koteloiteja parityöskentelynä sekä asennetaan ovet ja ikkunat sekä listoitetaan ne. Sisärakennustöistä annetaan osanäyttö</p> <p>Korttikoulutukset suoritetaan niille soveltuvana ajankohtana ja ilman näitä hyväksytysti suoritettuna, opiskelija ei voi osallistua työssäoppimiseen.</p> <p>Oppimisympäristöinä toimivat teorialuokat ja työsalit sekä tutuksi tulevat materiaalivarastot. Tiedon</p>	<p>Tieto- ja viestintätekniikka sekä sen hyödyntäminen: Salpauksen omiin ATK-järjestelmiin perehtyminen ja niiden käyttöönotto sekä blogin perustaminen ja sen päivittäminen koko opiskelun ajan.</p> <p>Yrittäjyys ja yritystoiminta</p> <p>Ympäristöosaaminen: kestävän kehityksen peruselementtien ymmärtäminen niin sosiaalisen, ympäristön, taloudellisen kuin hyvän elämän ja ammatin lähtökohdista.</p> <p>Työelämätaidot: englantia, matematiikka ja terveystieto</p>

<p>Harjoittelu työmaaolosuhteissa</p>	<p>hankintapaikkoina toimivat niin luennot, opintokäynnit kuin messut. Oppiminen tapahtuu myös erilaisten projektien kautta, asiakastöinä, verkko-oppimisena, itsenäisenä työskentelynä sekä työssäoppien alan yrityksissä.</p> <p>Palvelun toteuttamisesta suoritetaan työssäoppien viimeisenä opiskeluvuotena, jossa annetaan ammattiosaamisen näyttö, osa 2.</p>	
---------------------------------------	---	--

- **Ammattitaidon osoittamistavat**
[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

- **Ammattiosaamisen näytön kuvaus**

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä toteuttamalla ammattialaan liittyvän palvelun sopivilla työmenetelmillä ja työvälineillä. Näytön kesto voidaan määritellä kuhunkin työtoimintaan parhaiten soveltuvaksi, 2 – 10 viikkoa

- **Etenemisehto**

Etenemisehtona on, että ensimmäiseen työssäoppimiseen mentäessä opiskelijalla tulee olla suoritettuna työturvallisuuskoulutus, ensiapukoulutus sekä tulityökoulutus.

2.4 Valinnaiset tutkinnon osat

2.4.1 Asiakaspalvelun ja myyntityön toteuttaminen (15 osp)

- **Ammattitaitovaatimukset ja arviointi**

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

työkokonaisuudet ja niiden oppimistavoitteet	ohjaussuunnitelma	yhteisten tutkinnon osien integrointi
<p>Myynnin edistäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - markkinointiviestintä - esillepano, hyllytys - somistus - ympäristön viihtyisyys, selkeys 	<p>NY-yrityksessä toimiminen Integroituu ammatillisten tutkinnon osien kanssa.</p> <p>Osuuskunnassa toimiminen</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - hintamerkinnot - myyntikampanjat <p>Myyntityö</p> <ul style="list-style-type: none"> - tuotteiden ja palveluiden tuntemus - asiakastuntemus, erilaiset asiakasryhmät - vuorovaikutus ja viestintä: sanallinen ja sanaton - hankalat asiakastilanteet, turvallisuus - maksuvälineet - kassa ja kassajärjestelmä sekä myynnin rekisteröinti - oheis- ja lisämyynti - palautteen vastaanotto, reklamaatiot - asiakastyytyväisyyden varmistaminen - ulkoinen olemus 	<p>Integroituu ammatillisten tutkinnon osien kanssa.</p> <p>Työssäoppimalla Integroituu ammatillisten tutkinnon osien kanssa.</p> <p>Eri tutkintojen yhteistoteutus Integroituu ammatillisten tutkinnon osien kanssa.</p> <p>Lähiopetus Integroituu ammatillisten tutkinnon osien kanssa.</p>	
---	--	--

Ammattitaidon osoittamistavat

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

Ammattiosaamisen näytön kuvaus

Myyntiin liittyvissä asiakaspalvelutehtävissä toimiminen.

2.4.3 Ohjaustoiminnan toteuttaminen (15 osp)

• **Ammattitaitovaatimukset ja arviointi**

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

Työkokonaisuudet ja niiden oppimistavoitteet	Ohjaussuunnitelma	Yhteisten tutkinnon osien integrointi
<p>Ohjaustoiminnan toteuttaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunnitella ja laatia tavoitteet ohjaukselle - ohjata ja neuvoa ammattityön tekemistä - arvioida ohjattavien työskentelyä - laatia työ- ja käyttöohjeita 	<p>Oppiminen toteutetaan työssäoppien toisena tai kolmantena opiskeluvuotena</p>	<p>Asiakaskontakti</p> <p>Blogin päivitykset / dokumentointi / portfolio</p> <p>Yrittäjyys ja yritystoiminta</p>

		Työelämätaidot
--	--	----------------

- **Ammattitaidon osoittamistavat**

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

- **Ammattiosaamisen näytön kuvaus**

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä toimimalla työtehtävissä. Työtehtävät ovat erilaisia kulloisenkin yrityksen toimintaan soveltuvia tehtäväkokonaisuuksia tilanteen mukaisesti, näytön kesto 2-10 viikkoa.

- **Etenemisehto**

Etenemisehtona on, että työssäoppimiseen mentäessä opiskelijalla tulee olla suoritettuna työturvallisuuskoulutus, ensiapukoulutus sekä tulityökoulutus.

2.4.4 Palvelun tuotteistaminen (15 osp)

- **Ammattitaitovaatimukset ja arviointi**

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

Työkokonaisuudet ja niiden oppimistavoitteet	Ohjaussuunnitelma	Yhteisten tutkinnon osien integrointi
<p>Palvelun tuotteistaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - tuotteistaa ammatillisesta osaamisestaan palvelun - arvioida ammatillisen osaamisen vahvuuksia - ideoida eri toimintamalleja - laskea tuotteen tai palvelun kokonaiskustannukset - kartoittaa ammattialansa palveluja tarjoavia tekijöitä - markkinoida palveluaan - ratkaista ongelmatilanteita - noudattaa tuotteistamisessa ammattialan kestävän kehityksen periaatteita - noudattaa tehtyjä sopimuksia, tuotevastuuta ja kuluttajansuojalainsäädäntöä - noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita 	<p>Oppiminen toteutetaan työssäoppien toisena tai kolmantena opiskeluvuotena</p>	<p>Asiakaskontakti</p> <p>Blogin päivitykset / dokumentointi / portfolio</p> <p>Yrittäjyys ja yritystoiminta</p> <p>Työelämätaidot</p>

• **Ammattitaidon osoittamistavat**

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

• **Ammattiosaamisen näytön kuvaus**

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä toimimalla työpaikalla työtehtävissä. Työtehtävät ovat erilaisia kulloisenkin yrityksen toimintaan soveltuvia tehtäväkokonaisuuksia tilanteen mukaisesti, näytön kesto 2-10 viikkoa.

• **Etenemisehto**

Etenemisehtona on, että työssäoppimiseen mentäessä opiskelijalla tulee olla suoritettuna työturvallisuuskoulutus, ensiapukoulutus sekä tulityökoulutus.

2.4.5 Sisustustyön tekeminen (15 osp)

• **Ammattitaitovaatimukset ja arviointi**

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

Työkokonaisuudet ja niiden oppimistavoitteet	Ohjaussuunnitelma	Yhteisten tutkinnon osien integrointi
<p>Maalaus- ja päällystystyöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - nauhoitus- ja tasoitustyöt - maalaustyöt - tapetointi - laatoitus - laminointi / panelointi - listoitus - materiaalit ja työtekniikat - työvälineet ja koneet sekä niiden kunnossapito ja huolto - ammattiterminologian käyttö - käyttää työssään tila- ja rakennuspiirustuksia sekä muita suunnitelmia - työturvallisuuden noudattaminen - ajankäytön ja aikataulujen noudattaminen - yhteistyön tekeminen suunnittelijoiden ja eri alojen ammattilaisten kanssa 	<p>Opiskelija nauhoittaa ja tasoittaa väliseinätöiden yhteydessä kipsilevyttämänsä tilan. Hän viimeistelee pohjat maalaten seinät tapetointia varten.</p> <p>Opiskelija osaa käyttää kuhunkin työvaiheeseen soveltuvia materiaaleja ja työvälineitä. Hän oppii ymmärtämään erilaisten työmenetelmien sekä materiaalien merkityksen laadulliseen lopputulokseen.</p> <p>Opiskelija tapetoi osan seinistä erilaisilla kuviokohdisteisilla tapeteilla sekä osa seinistä laatoitetaan. Vedeneristys- sekä kosteussulkutyöt tehdään ainoastaan teoriatasolla.</p> <p>Opiskelija asentaa lattiaan laminaatit sekä lopuksi listoittaa koko tilan.</p>	<p>Blogin päivitykset / dokumentointi / portfolio</p> <p>Kokoaikainen töiden kuvaaminen eri työvaiheissa; ennen – jälkeen kuvat</p> <p>Matematiikka: kustannuslaskenta ja materiaalimenekkien laskeminen</p>

	<p>Oppimisympäristöinä toimivat teorialuokat, työsalit ja materiaalivarastot sekä Salpauksen työelämälähtöissä oppimisympäristöissä, kuten talotyömailla.</p> <p>Tutustutaan alan toimijoihin sekä materiaaleihin ja tuotteisiin myös opintokäynnein alan yrityksissä ja maahantuojuilla.</p>	
--	---	--

- **Ammattitaidon osoittamistavat**

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

- **Ammattiosaamisen näytön kuvaus**

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä maalaus- ja päällystystöiden tehtävissä, toteuttaen asiakkaalle rakennusten sisäpuolisten pintojen päällystystyöt suunnitelmien mukaan. Näyttö voidaan toteuttaa Salpauksen työelämälähtöisissä oppimisympäristöissä, kuten talotyömailla tai asikastyönä. Näytön kesto 2-10 viikkoa.

- **Etenemisehto**

Korttikoulutukset tulee olla suoritettuna

2.4.6 Stailaaminen (15 osp)

- **Ammattitaitovaatimukset ja arviointi**

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

Työkokonaisuudet ja niiden oppimistavoitteet	Ohjaussuunnitelma	Yhteisten tutkinnon osien integrointi
<p>Tilojen stailaamisessa käytettyjen työtapojen omaksuminen</p> <p>- tilasommittelu</p>	<p>Stailaaminen työssäoppien</p> <p>Oppiminen toteutetaan työssäoppien toisena</p>	<p>Blogin päivitykset / dokumentointi / portfolio</p> <p>Kokoaikainen töiden</p>

<ul style="list-style-type: none"> - sisustaminen - valaistus - tilan valokuvaus 	opiskeluvuotena tai vaihtoehtoisesti osin koulussa ja koulun talotyömaalla stailaten talo myyntikuntoon.	kuvaaminen eri työvaiheissa; ennen – jälkeen kuvat
---	--	--

- **Ammattitaidon osoittamistavat**

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

- **Ammattiosaamisen näytön kuvaus**

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä stilaamalla tilan suunnitelman mukaisesti siihen soveltuvilla työmenetelmillä. Näytön kesto 2-10 viikkoa.

- **Etenemisehto**

Korttikoulutukset tulee olla suoritettuna

2.4.7 Taidekäsityön tekeminen (15 osp)

- **Ammattitaitovaatimukset ja arviointi**

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

Työkokonaisuudet ja niiden oppimistavoitteet	Ohjaussuunnitelma	Yhteisten tutkinnon osien integrointi
Taidekäsityön tekeminen <ul style="list-style-type: none"> - käyttää itselleen sopivaa persoonallista työskentely- ja ilmaisutapaa - valmistaa taidekäsityötuotteita, pieniä tuotesarjoja tai tilataideteoksia - valita työhön materiaalit ja työtekniikat - laittaa työnsä esille tilaan, joka korostaa taiteellista ilmaisua tai esitellä työnsä julkisessa tilassa yleisölle 	Oppiminen toteutetaan työssäoppien toisena tai kolmantena opiskeluvuotena	Asiakaskontakti Blogin päivitykset / dokumentointi / portfolio Yrittäjyys ja yritystoiminta Työelämätaidot

- **Ammattitaidon osoittamistavat**

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

- **Ammattiosaamisen näytön kuvaus**

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä toimimalla taidekäsityön työtehtävissä. Työtehtävät ovat erilaisia kulloisenkin yrityksen

toimintaan soveltuvia tehtäväkokonaisuuksia tilanteen mukaisesti. Näytön kesto 2-10 viikkoa.

- **Etenemisehto**
Korttikoulutukset tulee olla suoritettuna

2.4.8 Tilaustyön valmistaminen (15 osp)

- **Ammattitaitovaatimukset ja arviointi**

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

Työkokonaisuudet ja niiden oppimistavoitteet	Ohjaussuunnitelma	Yhteisten tutkinnon osien integrointi
<p>Tilaustyön valmistaminen (projektityö):</p> <ul style="list-style-type: none"> - aiemmin opittujen taitojen harjaannuttaminen - asiakaslähtöisyyden kehittäminen - mahdollinen uuden taidon hankkiminen (esim. suunnitteluovelluksen käyttö) 	<p>Opiskelija tekee asiakastyön, jonka laajuutta ja vaikeusastetta tarkastellaan etukäteen.</p> <p>Opiskelija toteuttaa työn projektiluonteisesti ja tarkoituksenmukaista itsenäisyyttä noudattaen. Lisäksi tehdään työn edistymisestä ja vaiheista blogi. Työn päätyttyä prosessi ja lopputulos esitellään eri dokumenteilla</p>	<p>Asiakaskontakti</p> <p>Pinta-ala-, tilavuus-, kustannus- ja menekkilaskentaa</p> <p>Blogin päivitykset / dokumentointi / portfolio</p> <p>Esiintyminen / työn esittely / seminaarit</p> <p>Yrittäjyys ja yritystoiminta</p> <p>Työelämätaidot</p>

- **Ammattitaidon osoittamistavat**
[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

- **Ammattiosaamisen näytön kuvaus**
Opiskelija tekee asiakastyön, jossa valmistetaan tilaajan laatuvaatimusten mukainen tuotos aikatauluja noudattaen. Näytön kesto 2-10 viikkoa

- **Etenemisehto**
Korttikoulutukset tulee olla suoritettuna

2.4.9 Tuotekehitysprosessiin osallistuminen (15 osp)

- **Ammattitaitovaatimukset ja arviointi**

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

Työkokonaisuudet ja niiden oppimistavoitteet	Ohjaussuunnitelma	Yhteisten tutkinnon osien integrointi
<p>Tuotekehitysprosessiin osallistuminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - toimia tuotekehitysprojektissa - suunnitella ja toteuttaa tuotekehitysprosessiin suunnitelmia - käyttää ammattialan tavan mukaisia suunnittelun ja valmistuksen työmenetelmiä, -välineitä ja -materiaaleja - käyttää suunnitelmiin elinkaareltaan sopivia ammattialan työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja - tehdä luonnoksia tai muita ammattialan tavan mukaisia dokumentteja havainnoistaan - ottaa huomioon väri-, muoto- tai tilasommittelun vaikutukset toteuttaessaan suunnitelmiaan - ratkaista suunnitelmien/dokumenttien tekemisen ongelmatilanteita - luoda kontakteja eri alojen ammattilaisiin - toteuttaa suunnitelmia yhdessä eri alojen ammattilaisten kanssa - tehdä yhteistyötä eri alojen ammattilaisten kanssa - käyttää suunnitelmiaan/tekemiään dokumentteja keskustelussa verkostokumppaneiden kanssa - arvioida omaa työtään ja työskentelyään - noudattaa aikatauluja ja annettuja ohjeita ja sopimuksia. 	<p>Oppiminen toteutetaan työssäoppien toisena tai kolmantena opiskeluvuotena</p>	<p>Asiakaskontakti</p> <p>Blogin päivitykset / dokumentointi / portfolio</p> <p>Yrittäjyys ja yritystoiminta</p> <p>Työelämätaidot</p>

- **Ammattitaidon osoittamistavat**

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

- **Ammattiosaamisen näytön kuvaus**

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä toimimalla tuotekehitysprosessiin liittyvissä työtehtävissä. Työtehtävät ovat erilaisia kulloisenkin yrityksen toimintaan soveltuvia tehtäväkokonaisuuksia tilanteen mukaisesti. Näytön kesto 2-10 viikkoa.

- **Etenemisehto**

Korttikoulutukset tulee olla suoritettuna

2.4.10 Tuotteen valmistaminen käsityönä 15 osp

- **Ammattitaitovaatimukset ja arviointi**

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

Työkokonaisuudet ja niiden oppimistavoitteet	Ohjaussuunnitelma	Yhteisten tutkinnon osien integrointi
<p>Tuotteen valmistaminen käsityönä</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opiskelija suunnittelee uniikki- tai piensarjatuotteen tuoteidea tai tuotetta. - Opiskelija valmistaa suunnittelemansa tuotteen teknisesti ammattialan laatutason mukaisesti. - Opiskelija seuraa ja arvioi omaa työskentelyään ja työn laatua prosessin eri vaiheissa sekä ottaa vastaan ulkopuolista palautetta ja kehittää työtään ohjattuna palautteen mukaisesti. - Opiskelija noudattaa työsuojeluohjeita ja määräyksiä sekä noudattaa yhteisesti sovittuja työaikoja. 	<p>Oppiminen toteutetaan työssäoppien toisena tai kolmantena opiskeluvuotena</p>	<p>Tuotteen suunnittelusta, valmistuksesta ja menetelmistä tehdään portfolio tai blogi.</p> <p>Yrittäjyys ja yritystoiminta</p> <p>Työelämätaidot</p>

- **Ammattitaidon osoittamistavat**

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

- **Ammattiosaamisen näytön kuvaus**

Näyttö suoritetaan työssäoppien työpaikan tehtävien mukaan ja sen kesto on 2-10 viikkoa.

- **Etenemisehto**

Korttikoulutukset tulee olla suoritettuna

2.4.11 Yritystoiminnan suunnittelu (15 osp)

• **Ammattitaitovaatimukset ja arviointi**

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

työkokonaisuudet ja niiden oppimistavoitteet	ohjaussuunnitelma	yhteisten tutkinnon osien integrointi
<p>Oman osaamisen tuotteistaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • markkinoilla olevien liiketoimintamahdollisuuksien kartoittaminen • oman ammatillisen osaamisen arvioiminen • omien liiketoimintaedellytysten arvioiminen • tiedonhaku <p>Liiketoimintasuunnitelma</p> <ul style="list-style-type: none"> • liiketoimintasuunnitelman laatiminen kokonaisuudessaan (budjetti, rahoitussuunnitelma) • yritysmuodon valinta • riskit ja vakuutukset • suunnitelman toteutusmahdollisuuksien kriittinen arviointi • pitsaus, hissipuhe • tiedon hankinta 	<p>NY-yrityksessä toimiminen</p> <p>Integroituu ammatillisten tutkinnon osien kanssa. Noudatetaan Vuosi yrittäjänä ry:n oppimishjelman periaatteita (www.nyvuosiyrittajana.fi) ja sitä täydennetään kirjoittamalla varsinainen liiketoimintasuunnitelma (www.uusyrityskeskus.fi).</p> <p>Osuuskunnassa toimiminen</p> <p>Integroituu ammatillisten tutkinnon osien kanssa. Toimitaan Osuuskunta Taidottajassa ja laaditaan varsinainen liiketoimintasuunnitelma (www.uusyrityskeskus.fi).</p> <p>Työssäoppimalla</p> <p>Integroituu ammatillisten tutkinnon osien kanssa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä kattavasti osoittaa, voidaan apuna käyttää pelillisyyttä. Työssäoppiminen voidaan toteuttaa laatimalla yritykselle liiketoimintasuunnitelma (www.uusyrityskeskus.fi).</p> <p>Eri tutkintojen yhteistoteutus</p> <p>Integroituu ammatillisten tutkinnon osien kanssa. Toteutetaan vähintään lukuvuoden mittaisena valmennusprosessina. Hyödynnetään tiimioppimisen ja -yrittäjyyden työkaluja ja menetelmiä.</p> <ul style="list-style-type: none"> • oppimissopimus • dialogitreeneit • valmennuspäivät • Kehityskeskustelut <p>Lähiopetus</p> <p>Oman osaamisen tuotteistaminen ja liiketoimintasuunnitelman laatiminen (www.uusyrityskeskus.fi).</p>	

Ammattitaidon osoittamistavat

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

Ammattiosaamisen näytön kuvaus

Liiketoimintasuunnitelman laatiminen laskelmineen (www.uusyrityskeskus.fi).

2.4.16 Yrityksessä toimiminen (15 osp)

- Ammattitaitovaatimukset ja arviointi

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

työkokonaisuudet ja niiden oppimistavoitteet	ohjaussuunnitelma	yhteisten tutkinnon osien integrointi
<p>Liiketoimintaympäristön selvittäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - asiakkaat - kilpailutilanne - trendit, sesongit, digitalisoituminen, muutoksen asiakkaiden ostokäyttäytymisessä, arvostusten muutokset esim. lähituotanto, kestävä kehitys jne - taloudellinen tilanne - yrityksen toimintaa koskeva lainsäädäntö (esim. kuluttaja- ja työlainsäädäntö) <p>Liikeidean täsmentäminen ja yrityksen toiminnan suunnittelu</p> <ul style="list-style-type: none"> - mitä, kenelle, miten, miksi? - asiakirjat - tuotekehitys, tuotteistaminen - markkinointi - tuotteet, palvelut - yhteistyökumppanit - NY-yrityksen lopettaminen - osuuskunnan jäsenyydestä luopuminen <p>Yrityksen työtehtävien tekeminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - oman alan työtehtävien tekeminen - oman työn suunnittelu (ajankäyttö, järjestelmällisyys) - yrityksen esittely - tieto- ja viestintätekniikan käyttö ja sovellusten hallinta - kestävä kehitys - työturvallisuus 	<p>NY-yrityksessä toimiminen</p> <p>Integroituu ammatillisten tutkinnon osien kanssa.</p> <p>Noudatetaan Vuosi yrittäjänä ry:n oppimishjelmaa (nyvuosiyrittajana.fi) 1-3 lukukauden aikana.</p> <ul style="list-style-type: none"> - NY-yrityksen perustaminen ja liiketoiminnan pyörittäminen omalla opiskelualalla - NY-asiakirjat ovat osa ammattiosaamisen näyttöä <p>Osuuskunnassa toimiminen</p> <p>Integroituu ammatillisten tutkinnon osien kanssa.</p> <p>Noudatetaan Osuuskunta Taidottajan sääntöjä sekä osuuskuntalakia 1-3 lukuvuoden aikana.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osuuskunta Taidottajaan liittyminen ja liiketoiminnan pyörittäminen omalla opiskelualalla - yrittäjän asiakirjat ovat osa ammattiosaamisen näyttöä <p>Työssäoppimalla</p> <p>Integroituu ammatillisten tutkinnon osien kanssa.</p> <p>Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä</p>	

	<p>tekemällä kattavasti osoittaa, voidaan apuna käyttää pelillisyyttä.</p> <p>Työssäoppiminen voidaan toteuttaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - aloittavassa yrityksessä tai - yrityksessä, joka esim. haluaa tuoda markkinoille uuden tuotteen tai - laajentua uudelle liiketoiminta-alueelle tai - muuten kehittää ja täsmentää liiketoimintaansa <p>Opiskelija dokumentoi toimintaansa esim. oppimispäiväkirjaan</p> <p>Projektioppiminen</p> <p>Integroituu ammatillisten tutkinnon osien kanssa.</p> <p>Projektioppiminen voidaan toteuttaa erilaisissa ennakkosuunnitelmia ja jälkitoimia sekä yrittäjämäistä toimintatapaa vaativissa projektissa/projekteissa.</p> <p>Tiimiyrittäjänä toimiminen NY:ssä tai osuuskunnassa</p> <p>Integroituu ammatillisten tutkinnon osien kanssa.</p> <p>Toteutetaan vähintään lukuvuoden mittaisena valmennusprosessina koulutetun tiimivalmentajan kanssa. Hyödynnetään tiimioppimisen ja -yrittäjyyden työkaluja ja menetelmiä.</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppimissopimus - dialogitreeneit - valmennuspäivät - kehityskeskustelut <p>Eri tutkintojen yhteistoteutus</p> <p>Integroituu ammatillisten tutkinnon osien kanssa.</p> <p>Toteutetaan vähintään lukuvuoden mittaisena valmennusprosessina. Hyödynnetään tiimioppimisen ja -yrittäjyyden työkaluja ja menetelmiä.</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppimissopimus - dialogitreeneit - valmennuspäivät - kehityskeskustelut. 	
--	---	--

Ammattitaidon osoittamistavat

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

Ammattiosaamisen näytön kuvaus

- Omassa yrityksessä/ harjoitusyrityksessä / vastaavassa yrityksessä toimiminen
- toimii yhteistyökumppaneiden kanssa
  - selvittää, täsmentää ja kehittää yrityksen liikeidea
  - dokumentoi
  - toimii yrityksen työtehtävissä yrittäjämäisesti.

2.4.17 Huippuosaajana toimiminen (15 osp)

- **Ammattitaitovaatimukset ja arviointi**

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

Työkokonaisuudet ja niiden oppimistavoitteet	Ohjaussuunnitelma	Yhteisten tutkinnon osien integrointi
<p>Huippuosaajana toimiminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - työskennellä alan huippuosaamista vaativissa tehtävissä - hallita alan työt ja työtehtäväkokonaisuudet sekä laajan materiaalivalikoiman - huomioida palvelun laatuvaatimukset - ratkoa ongelmia ja sopeutua muutoksiin - varmistaa työturvallisuusmääräyksien ja -ohjeiden toteutumisen - kommunikoida asiakkaan kanssa äidinkielellään ja vähintään yhdellä itselleen vieraalla kielellä - arvioida ja uudistaa omaa osaamistaan - mitoittaa omat henkiset voimavaransa työtehtävän mukaan - kehittää työtä ja työympäristöä - toimia alan verkostoissa - osallistua työyhteisön kehittämiseen 	<p>Oppiminen toteutetaan toisena ja/tai kolmantena opiskeluvuotena sekä oppilaitoksessa ja työssäoppien</p> <p>Keskustelu ja mallioppiminen</p> <p>Yhteistoiminnalliset oppimismenetelmät</p> <p>Tekemällä oppiminen (työpajatyöskentely)</p> <p>Itsenäinen työskentely</p> <p>Valokuvat</p> <p>Keskustelu ja raportointi ryhmän omalla Facebook-sivustolla</p>	<p>Asiakaskontakti</p> <p>Blogin päivitykset / dokumentointi / portfolio</p> <p>Esiintyminen / työn esittely</p> <p>Yrittäjyys ja yritystoiminta</p> <p>Työelämätaidot</p>

- **Ammattitaidon osoittamistavat**

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

- **Ammattiosaamisen näytön kuvaus**

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä toimimalla huippuosaamista vaativissa oman alan työtilanteissa. Osaaminen on mahdollista osoittaa myös kansallisissa ja kansainvälisissä kilpailutilanteissa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

2.4.18 Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen (5 osp)

- **Ammattitaitovaatimukset ja arviointi**

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

työkokonaisuudet ja niiden oppimistavoitteet	ohjaussuunnitelma	yhteisten tutkinnon osien integrointi
<p>Opiskelijan ohjaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - työpaikan ja/tai oppilaitoksen toimintatavat ja säännöt (mm. työaika, työvaatetus, tauot, poissaolokäytännöt, myöhästelyt, kännykän käyttö, vaitiolovelvollisuus) - työtehtäviin perehdytys - työturvallisuusriskit ja työturvallisuusohjeet - koneiden ja laitteiden käytön opastus ja työturvallisuus - ohjauskeskustelu (ohjauksen keinot, ohjaustyylit ja palautteen antaminen) - oman alan esittely (työ- ja koulutusmahdollisuudet) <p>Suunnitelma työssäoppimisesta ja ammattiosaamisen näytöistä</p> <ul style="list-style-type: none"> - tutkinnon rakenne - ammattitaitovaatimukset - arvioinnin kohteet ja kriteerit - suunnitelma työssäoppimisesta - tutkinnon osan tavoitteet työssäoppimiselle - henkilökohtaiset tavoitteet työssäoppimiselle - työssäoppimisen sopimus - suunnitelma ammattiosaamisen näytöstä - itsearviointi - työssäoppimisen päiväkirja - ammattiosaamisen näytön itsearviointi tutkinnon osan kriteerien mukaisesti ja arviointikeskusteluun osallistuminen 	<p>Työssäoppiminen</p> <p>Integroituu ammatillisten tutkinnon osien kanssa.</p> <p>Opiskelija ohjaa oman työssäoppimisensa ohessa toisia opiskelijoita.</p> <p>NY-yrityksessä toimiminen</p> <p>Integroituu ammatillisten tutkinnon osien kanssa.</p> <p>Opiskelija ohjaa oman toimintansa ohessa toisia opiskelijoita.</p> <p>Osuuskunnassa toimiminen</p> <p>Integroituu ammatillisten tutkinnon osien kanssa.</p> <p>Opiskelija ohjaa oman toimintansa ohessa toisia opiskelijoita.</p> <p>Eri tutkintojen yhteistoteutus</p> <p>Integroituu ammatillisten tutkinnon osien kanssa.</p> <p>Opiskelija tukee ja ohjaa toisia opiskelijoita aktiivisesti (mentorointi, tutorointi).</p> <p>Lähiopetus</p> <p>Integroituu ammatillisten tutkinnon osien kanssa.</p> <p>Opiskelija tukee ja ohjaa toisia opiskelijoita aktiivisesti (mentorointi, tutorointi).</p>	

Ammattitaidon osoittamistavat

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

Ammattiosaamisen näytön kuvaus

Toimiminen ja analysointi työssäoppimisen ja ammattiosaamisen näyttöjen prosessin eri vaiheissa sekä toisten opiskelijoiden perehdyttäminen ja ohjaaminen.

3 YHTEISET TUTKINNON OSAT AMMATILLISESSA PERUSKOULUTUKSESSA

3.1 Pakolliset tutkinnon osat (19 osp)

Osaamistavoitteet ja arviointi

[Valtakunnalliset tutkinnon perusteet](#)

3.1.1 Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp

3.1.1.1 Äidinkieli 5 osp

Oppimistavoitteet

Opiskelija

- osaa viestiä ja toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- erilaiset ammatilliset esittelyt
- oman työsuorituksen esittely, työvaiheiden esittely, ohjeen antaminen, kuunteleminen ja arvioiminen
- digitaalisten työvälineiden käyttäminen esityksen tukena
- neuvottelutaito
- neuvottelut työyhteisön sisällä ja asiakkaan kanssa; ongelmatilanteiden ratkaiseminen, esim. virhetilanteissa toimiminen
- työhaastattelu
- small talk, sanaton viestintä, hyvät käytöstavat
- asiakaspalvelutilanteet
- myynti- ja konsultointitilanteet
- asiakastyön vastaanottaminen
- suunnitelman esittäminen
- palautteen vastaanottaminen
- puhelinviestintä
- mielipiteen esittäminen ja keskustelutaito

- ymmärtää käsi- ja taideteollisuusalaan liittyvien tärkeimpien tekstilajien käytänteet, olennaisen sisällön ja tarkoituksen
- alan kirjalliseen materiaaliin tutustuminen, esim. ammattikirjallisuus, -lehdet, mainokset, esitteet ja tuoteselosteet
- ammattisanaston ymmärtäminen
- osaa hakea tietoa eri tietolähteistä ja käyttää tietoa sekä noudattaa lähteiden käytön periaatteita
- olennaisen löytäminen tekstistä
- tiedon kokoaminen laajasta tietokentästä, esim. artikkelin laatiminen tai käsi- ja taideteollisuusalan ammattilaisen haastattelu
- lähdemerkinnät, tekijänoikeudet, lähdekritiikki
- osaa hyödyntää mediaa sekä verkon tarjoamia viestintä- ja vuorovaikutusvälineitä opiskelussaan sekä tehdä ammattiosaamistaan näkyväksi
- tietoteknisten sovellutusten ja sosiaalisen median hyödyntäminen
- verkostoituminen alan ammattilaisten ja yritysten kanssa
- ”nettietiketti”
- osaa laatia käsi- ja taideteollisuusalaan liittyviä kirjallisia töitä
- kielenhuolto ja vakioasemointi
- työselosteen/-raportin ja ohjetekstin laatiminen
- alalla tarvittavat asiakirjat ja lomakkeet, esim. reklamaatio, tarjous, tarjouspyyntö ja tilaus
- markkinointitekstit, esim. esite, mainos, juliste
- sähköpostiviestit
- osaa hyödyntää äidinkielen oppimisen luku- ja opiskelustrategioita
- muistiinpanot kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta
- työ-/oppimispäiväkirjan käyttö
- ymmärtää äidinkielen sekä kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkityksen käsi- ja taideteollisuusalan ja ammatin kannalta
- kirjallisuuden/kulttuurin hyödyntäminen käsi- ja taideteollisuusalan töissä, esim. tyylihistoria ja alan klassikot
- osaa arvioida ja kehittää omaa äidinkielen taitoaan
- oikeakielisyyden hallinta
- vertaisarviointi
- oman suullisen ja kirjallisen viestinnän kehittäminen palautteen pohjalta
- materiaalin kokoaminen oman ammatillisen osaamisensa näyttöä varten

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroitu käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinnon tuotteen suunnittelun ja valmistuksen osaamisalan ja ympäristön suunnittelun ja rakentamisen osaamisalan pakollisiin tutkinnon osiin, jotka ovat asiakaslähtöinen valmistaminen 15 osp, kulttuurilähtöinen valmistaminen 15 osp, tuotteen suunnittelu 15 osp ja toteuttamisen suunnittelu 15 osp.

Ohjaussuunnitelma

Tämän tutkinnon osan osa-alueen osaaminen hankitaan erilaisia oppimisympäristöjä ja -menetelmiä hyödyntäen. Osa tunteista voidaan integroida mm. työssäoppimisjaksoille ja erilaisiin tapahtumiin. Oppimista voidaan ohjata tarvittaessa verkossa tai mobiileilla.

Erilaisia oppimisympäristöjä voivat olla luokkahuone, työsal, tapahtuma, verkkokurssi, blogi ja työssäoppimispaikka.

Osaamisen arviointi

Osaaminen osoitetaan suullisilla ja kirjallisilla suorituksilla, jotka voivat olla osana ammattiosaamisen näyttöä.

3.1.2 Toinen kotimainen kieli, ruotsi 1 osp

Oppimistavoitteet

Opiskelija

- osaa käyttää toista kotimaista kieltä työtehtävissään ja työhön liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen: tervehdykset, small talk, asiakaspalvelutilanteet, työpaikan esittely / yritysesittely, työ- ja kellonajat, palkkaus, työedut, laitteet ja työkalut, työtehtävät alan työpaikoissa sekä työturvallisuus
- itsestä ja opinnoista kertominen, CV
  - ymmärtää molempien kansalliskielten ja kulttuurien merkityksen monikulttuurisessa Suomessa
- kielen ja kulttuurin merkitys Suomessa ja Pohjoismaissa
- Pohjoismainen yhteistyö

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroitu käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinnon tuotteen suunnittelun ja valmistuksen osaamisalan ja ympäristön suunnittelun ja rakentamisen osaamisalan pakollisiin tutkinnon osiin, jotka ovat asiakaslähtöinen valmistaminen 15 osp, kulttuurilähtöinen valmistaminen 15 osp, tuotteen suunnittelu 15 osp ja toteuttamisen suunnittelu 15 osp.

Ohjaussuunnitelma

Tämän tutkinnon osan osa-alueen osaaminen hankitaan erilaisia työelämlähtöisiä ja joustavia oppimismenetelmiä ja -ympäristöjä hyödyntäen. Opetuksessa käytettävä oppimisympäristö tukee oppimisisältöjä ja opetusmenetelmiä. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknikkaa.

Erilaisia opetusmenetelmiä voivat olla suulliset ja kirjalliset oppimistehtävät, yksilö- ja ryhmätehtävät, yhteistoiminnalliset tehtävät ja projektit.

Erilaisia oppimisympäristöjä voivat olla luokkatila, monitoimitila, työsalit, työssäoppimispaikka ja erilaiset sähköiset ympäristöt kuten blogi ja verkkokurssi.

Oppimissisältöjä voidaan integroida työelämälähtöisiin oppimisympäristöihin ja työsaliopetukseen. Oppimista voidaan ohjata tarvittaessa verkossa tai mobiileilla.

Osaamisen arviointi

Osaaminen osoitetaan suullisilla ja kirjallisilla suorituksilla, jotka voivat olla osana ammattiosaamisen näyttöä.

3.1.3. Vieraat kielet 2 osp

Oppimistavoitteet

Opiskelija

- osaa viestiä ja toimia vuorovaikutustilanteissa siten, että hän kykenee harjoittamaan ammattiaan
- työelämätaidot: tervehdykset, small talk, asiakaspalvelutilanteet, työhön perehdyttäminen, työpaikan esittely
- työnhaku: CV, työhaastattelu, itsestä ja opinnoista kertominen
- opiskelu- ja työpaikan esittely
  - osaa käyttää oman alan työtehtävissä tarvittavaa vierasta kieltä
- työelämätaidot: työselosteet, ohjeet, kestävä kehitys, työprosessin esittely englanniksi, ensiapu, turvallisuusvarusteet, -laitteet ja -säännöt
- työvälineet ja työympäristö: työvälineet, materiaalit, työtehtävät, työvaiheet
- työolot: työajat, palkkaus, työedut
  - osaa hakea tietoa erilaisista vieraskielisistä lähteistä
- tiedonhaku: materiaalit, tuotteet, palvelut
  - osaa toimia monikielisessä ja -kulttuurisessa ympäristössä
- työkuulttuuri eri maissa
- kansainväliseen toimintaan hakeutuminen, TOP ulkomailta

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroitu käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinnon tuotteen suunnittelun ja valmistuksen osaamisalan ja ympäristön suunnittelun ja rakentamisen osaamisalan pakollisiin tutkinnon osiin, jotka ovat asiakaslähtöinen valmistaminen 15 osp, kulttuurilähtöinen valmistaminen 15 osp, tuotteen suunnittelu 15 osp ja toteuttamisen suunnittelu 15 osp.

Ohjaussuunnitelma

Tämän tutkinnon osan osa-alueen osaaminen hankitaan erilaisia työelämälähtöisiä ja joustavia oppimismenetelmiä ja -ympäristöjä hyödyntäen. Opetuksessa käytettävä oppimisympäristö tukee oppimissisältöjä ja opetusmenetelmiä. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknikkaa.

Erilaisia opetusmenetelmiä voivat olla suulliset ja kirjalliset oppimistehtävät, yksilö- ja ryhmätehtävät, yhteistoiminnalliset tehtävät ja projektit.

Erilaisia oppimisympäristöjä voivat olla luokkatila, monitoimitila, työsalit, työssäoppimispaikka ja erilaiset sähköiset ympäristöt kuten blogi ja verkkokurssi.

Oppimissisältöjä voidaan integroida työelämälähtöisiin oppimisympäristöihin ja työsaliopetukseen. Oppimista voidaan ohjata tarvittaessa verkossa tai mobiileilla.

Osaamisen arviointi

Osaaminen osoitetaan suullisilla ja kirjallisilla suorituksilla, jotka voivat olla osana ammattiosaamisen näyttöä.

3.2 Matemaattisluonnontieteellinen osaaminen 9 osp

3.2.1 Matematiikka 3 osp

Oppimistavoitteet

Opiskelija

- osaa peruslaskutoimitukset, prosenttilaskennan ja mittayksiköiden muunnokset oman alan ja arkielämän edellyttämässä laajuudessa
- Peruslaskutoimitukset paperilla laskien
- Arkielämän prosenttilaskennan perusteet (muutos- ja vertailuprosentti, verotus, alv)
- Virheprosentti, hukkaprosentti
- Pituuden, pinta-alan, tilavuuden muunnokset sekä aikamuunnokset
- Yksikköhinnat
- osaa laskea pinta-aloja ja tilavuuksia
- osaa soveltaa geometriaa oman alan tehtävien vaatimassa laajuudessa ja hahmottaa tilaa ja muotoja kolmiulotteisesti
- Kulmien mittaaminen, kolmion geometriaa tarvittavien kaltevuuksien ja mittojen laskemiseksi.
- Pythagoraan lauseen soveltaminen
- Mittakaavan käyttö
- Materiaalilaskenta (kokonaispinta-ala)
- osaa käyttää sopivia matemaattisia menetelmiä oman alan ongelmien ratkaisussa
- Geometrian kaavojen soveltaminen
- osaa arvioida tulosten oikeellisuutta ja suuruusluokkaa

- osaa käyttää matemaattisten ongelmien ratkaisussa apuna laskinta, tietokonetta ja tarvittaessa muita matematiikan apuvälineitä.

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroitu tuotteen suunnittelun ja valmistuksen osaamisalan, artesaani, pakolliseen tutkinnon osaan tuotteen valmistaminen 45 osp ja ympäristön suunnittelun ja rakentamisen osaamisalan, artesaani, pakolliseen tutkinnon osaan palvelun toteuttaminen 45 osp.

Ohjaussuunnitelma

Tämän tutkinnon osan osa-alueen osaaminen hankitaan erilaisia oppimisympäristöjä ja -menetelmiä hyödyntäen. Oppimista voidaan ohjata tarvittaessa verkossa tai mobiileilla.

Erilaisia oppimisympäristöjä voivat olla luokkahuone, verkkokurssi, portfolio ja työssäoppimispaikka.

Osaamisen arviointi

Osaaminen osoitetaan suullisilla ja kirjallisilla suorituksilla (voi olla osana ammattiosaamisen näyttöä).

3.2.2 Fysiikka ja kemia 2 osp

Oppimistavoitteet

Opiskelija

- osaa soveltaa oman alan kannalta keskeisiä fysiikan käsitteitä, ilmiöitä ja lainalaisuuksia
- Mittaamisen perusteet
- Tuntee aalto-opin, lämpöopin, mekaniikan ja sähköopin lainalaisuuksia
- Sähköturvallisuus
- Energiatehokkuus ja energian säästäminen
- Tuotteen elinkaari ja kestäväkehitys
  - osaa ottaa työssään huomioon oman alan kannalta keskeisiä kemian ilmiöitä ja aineiden erityisominaisuuksia
- Aineiden rakenne ja käyttäytyminen (metallit, seokset, liuottimet)
  - osaa säilyttää, käyttää ja hävittää omalla alalla tarvittavia aineita.
- Kemikaalien ja jätteiden turvallinen käsittely, säilytys ja hävittäminen
- Kemikaalien varoitusmerkit ja käyttöturvallisuustiedotteet
- Ympäristömerkit

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroitu tuotteen suunnittelun ja valmistuksen osaamisalan, artesaani, pakolliseen tutkinnon osaan tuotteen valmistaminen 45 osp ja ympäristön suunnittelun ja rakentamisen osaamisalan, artesaani, pakolliseen tutkinnon osaan palvelun toteuttaminen 45 osp.

Ohjaussuunnitelma

Tämän tutkinnon osan osa-alueen osaaminen hankitaan erilaisia oppimisympäristöjä ja -menetelmiä hyödyntäen. Oppimista voidaan ohjata tarvittaessa verkossa tai mobiileilla.

Erlaisia oppimisympäristöjä voivat olla luokkahuone, verkkokurssi, portfolio ja työssäoppimispaikka.

Osaamisen arviointi

Osaaminen osoitetaan suullisilla ja kirjallisilla suorituksilla (voi olla osana ammattiosaamisen näyttöä).

3.2.3 Tieto- ja viestintäteknikka sekä sen hyödyntäminen 1osp

Oppimistavoitteet

Opiskelija

- osaa käyttää yleisimpiä tieto- ja viestintäteknikan sovelluksia ja hyödyntää niiden käyttöön tarkoitettuja ohjeita ja oppaita
- Salpauksen sähköiset palvelut esimerkiksi koulutuskeskuksen sivujen käyttö, pakki, ressu
- oppimisympäristöt Salpauksessa: moodle, sähköposti, selainohjelmat
  - osaa suojata verkkoidentiteettiään ja yksityisyyttään
- selaimen historiatietojen poistaminen
- salasanojen käyttö
- sosiaalisen median käyttö
  - osaa toimia tekijänoikeus-, tietoturva- ja tietosujoaohjeiden ja -määräysten mukaisesti
- oman materiaalin oikeudet
- muiden tuottaman materiaalin hyödyntäminen vs. plagiointi
- pankkiasiointi
- palomuurit ja virustorjunta
  - osaa tiedostojen eri säilytys- ja lähetysmuodot.
- tiedostomuodon valinta ja vaihtaminen esimerkiksi docx, pdf
- liitetiedoston lähettäminen
- tiedostojen pakkaaminen

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Voidaan integroida ammattiaineen pakollisiin tutkinnon osiin.

Ohjaussuunnitelma

Tämän tutkinnon osan osa-alueen osaaminen hankitaan erilaisia oppimisympäristöjä ja -menetelmiä hyödyntäen. Oppimista voidaan ohjata tarvittaessa verkossa tai mobiileilla.

Erilaisia oppimisympäristöjä voivat olla luokkahuone, verkkokurssi ja oppimispäiväkirja.

Osaamisen arviointi

Osaaminen osoitetaan suullisilla ja kirjallisilla suorituksilla, jotka voivat olla osana ammattiosaamisen näyttöä.

3.2.4 Yrittäjyys ja yritystoiminta 1 osp

Oppimistavoitteet

Opiskelija

- osaa arvioida ja tunnistaa oman osaamisensa ja omat vahvuutensa
- osaa ideoida omaa liikeideaa ja sen kehittämismahdollisuuksia
- oman liikeidean luominen
- osaa arvioida mahdollisuuksiaan ryhtyä yrittäjäksi
- realististen mahdollisuuksien selvittäminen sekä ympäristön että oman itsensä kohdalta
- osaa selvittää omia ammatillisia verkostoja
- oman ammattialan verkostojen tunteminen
- osaa tunnistaa kannattavan liiketoiminnan periaatteet
- kannattavan liiketoiminnan mittarit ja perusteet
- osaa arvioida oman yrittäjyyden ja oman yritystoiminnan merkitystä omalle hyvinvoinnilleen ja Suomen kansantaloudelle
- kansantalouden kiertokulku

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Voidaan integroida ammattiaineen pakollisiin tutkinnon osiin.

Ohjaussuunnitelma

Tämän tutkinnon osan osa-alueen osaaminen hankitaan erilaisia oppimisympäristöjä ja -menetelmiä hyödyntäen. Osa tunneista voidaan integroida työn opetukseen ja työssäoppimiseen. Oppimista voidaan ohjata tarvittaessa muun muassa verkkoalustalla tai mobiileilla.

Erilaisia oppimisympäristöjä voivat olla muun muassa luokkahuone, työsal, verkkokurssi, blogi, harjoitusrytys, osuuskunta ja työssäoppimispaikka.

Osaamisen arviointi

Osaaminen osoitetaan erilaisilla suullisilla ja kirjallisilla suorituksilla, jotka voivat olla osana ammattiosaamisen näyttöä.

3.3 Yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittava osaaminen, 8 osp

3.3.1 Yhteiskuntataidot 1 osp

Oppimistavoitteet

Opiskelija

- osaa toimia kansalaisena ja osallistua yhteiskunnalliseen päätöksentekoon
- kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet Suomessa: Ikärajat, vaalit, perusoikeudet, päätöksenteko, turvallisuus,
  - osaa toimia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteita noudattaen
- yhdenvertaisuus, oikeusjärjestelmä
  - osaa suunnitella ja hoitaa omaa talouttaan sekä arvioida siihen liittyviä riskejä
- työvoimatoimisto, opiskelijan tuet, verotus, oman talouden hallinta
  - hyödyntää sosiaalista mediaa aktiivisen osallistumisen keinona
- sosiaalisen median käyttö tiedonhaussa ja vertailussa
  - osaa käyttää yhteiskunnan tarjoamia palveluja ja toimia kuluttajana
- yhteiskunnan palvelujen käyttäminen tarvittaessa

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Voidaan integroida ammattiaineen pakollisiin tutkinnon osiin.

Ohjaussuunnitelma

- Tämän tutkinnon osan osa-alueen osaaminen hankitaan erilaisia oppimisympäristöjä ja -menetelmiä hyödyntäen. Se voidaan suorittaa ATK-luokassa, teorialuokassa sekä vieraillemalla eri kohteissa koulun sisällä tai koulun ulkopuolella
- Opetus ja ohjausmenetelminä käytetään mm. projektioppimista, pelejä, simulaatiot, luennot, itseoppiminen, verkko-oppiminen, portfolio, oppimispäiväkirja sekä erilaista yhteistoiminnallista oppimista
- Oppimista voidaan ohjata tarvittaessa verkossa tai mobiileilla.

Osaamisen arviointi

- Osaaminen osoitetaan suullisilla ja kirjallisilla suorituksilla, jotka voivat olla osana ammattiosaamisen näyttöä

- itsearviointi

3.3.2 Työelämätaidot 1 osp

Oppimistavoitteet

Opiskelija

- osaa hakea itsellensä työpaikkaa
- hakee itsellensä työssäoppimistyöpaikkaa tai työpaikkaa ja saa sen
- osaa kuvata työehtosopimusjärjestelmää sekä tuntee työlainsäädäntöä ja tietää työsopimuksen keskeiset asiat
- työsopimusjärjestelmään perehtyminen ja laillisen työsopimuksen tunnistaminen
- osaa perehtyä työpaikan toimintaan ja työtehtäviin sekä huolehtia työturvallisuudesta
- tuntee yrityksen organisaation ja toimintamallit
- huolehtii omasta ja työympäristönsä työturvallisuudesta ja siisteydestä
- osaa työskennellä työpaikassa ja kehittää osaamistaan
- tekee työt sovitusti ja laadukkaasti

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Voidaan integroida ammattiaineen pakollisiin tutkinnon osiin.

Ohjaussuunnitelma

- Tämän tutkinnon osan osa-alueen osaaminen hankitaan erilaisia oppimisympäristöjä ja -menetelmiä hyödyntäen. Se voidaan suorittaa ATK-luokassa, teorialuokassa sekä vierailemalla eri kohteissa koulun sisällä tai koulun ulkopuolella
- Opetus ja ohjausmenetelminä käytetään mm. projektioppimista, pelejä, simulaatiot, luennot, itseoppiminen, verkko-oppiminen, portfolio, oppimispäiväkirja sekä erilaista yhteistoiminnallista oppimista
- Oppimista voidaan ohjata tarvittaessa verkossa tai mobiileilla.
- **Osaamisen arviointi**
- Osaaminen osoitetaan suullisilla ja kirjallisilla suorituksilla, jotka voivat olla osana ammattiosaamisen näyttöä
- itsearviointi

3.3.4 Työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto, 2 osp

Oppimistavoitteet

Opiskelija

- osaa laatia itselle terveellisiä elämäntapoja, työkykyä ja liikuntaa edistävän suunnitelman ja toimia sen mukaisesti, osaa edistää ja ylläpitää opiskelu-, toiminta- ja työkykyään
- osallistuu alkutesteihin ja – haastatteluun sekä pitää elämäntapapäiväkirjaa ja tekee niiden tulosten perusteella henkilökohtaisen hyvinvointisuunnitelman, jota päivitetään säännöllisesti
- huomioi liikunnan toteutuksessa puualan työn vaatimukset (esim. nostot, työasennot, siirrot)
- osaa ottaa huomioon ravitsemuksen merkityksen terveydelle sekä tupakoinnin ja päihteiden haittavaikutukset
- pitää TOP-jaksolla ravintopäiväkirjaa ja tekee sen pohjalta omien ravintotottumustensa arvion ja kehittämissuunnitelman
- hakee tietoa tupakoinnin ja päihteiden terveysvaikutuksista ja pyrkii edistämään terveyttään hakemansa tiedon pohjalta
- osaa kuvata mielenterveyden, seksuaaliterveyden ja ihmissuhteiden merkityksen ihmisen hyvinvoinnille
- perehtyy tärkeimpiin ihmissuhteiden, mielenterveyden ja seksuaaliterveyden välisiin yhteyksiin
- osaa edistää oppilaitosyhteisön hyvinvointia
- osallistuu oppilaitoksessa järjestettäviin teemapäiviin, SAKU-toimintaan sekä oppilaitoksen muuhun hyvinvointitoimintaan osallistujana ja/tai suunnittelijana ja järjestäjänä
- osaa kehittää toimintatapojaan ja toimintaympäristönsä turvallisuutta ja terveellisyyttä
- tekee TOP-jaksolla oman alansa toimintatapojen ja toimintaympäristön turvallisuuskartoituksen
- osaa toimia turvallisesti ja ergonomisesti, ehkäistä tapaturmia, toimia ensiaputilanteissa sekä hakea apua.
- noudattaa oppilaitoksen ja puualan työturvallisuusohjeita ja harjoittelee sekä käyttää työn fyysistä sekä psyykkistä kuormitusta vähentäviä työtapoja
- hallitsee oman alansa ja yleiset ensiaputaidot

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroitu käsi- ja taideteollisuusalan, pakolliseen tutkinnon osaan, asiakaslähtöinen valmistaminen 15 osp.

Ohjaussuunnitelma

Tämän tutkinnon osan osa-alueen osaaminen hankitaan suullisilla ja kirjallisilla tehtävillä mm. hyvinvointisuunnitelma, ravintopäiväkirja, ja käytännön toiminnalla liikunnassa, harrastustoiminnassa ja työssäoppimisessa.

Liikunnan ja terveystiedon osaamispisteitä voidaan sisällyttää TYKY-passin opintoihin.

Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan kirjallisten ja suullisten tehtävien sekä käytännön liikunta-, harrastus- ja työssäoppimistoiminnan perusteella. Tämän tutkinnonosan osa-alueen

osaamisen näytöt voidaan antaa kontaktiopetuksessa, verkkoympäristöissä tai mahdollisuuksien mukaan mobiilisovelluksilla. Osaamisen arvioi ainetta opettava/-t opettaja/-t tarvittaessa yhteistyössä työssäoppimisjakson työnohjaajan ja työssäoppimisjaksoa ohjaavan opettajan kanssa.

Valinnaiset tutkinnon osat, 16 osp

3.4 Sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen, 0 - 7osp

3.4.1 Kulttuurien tuntemus, 3 osp

Oppimistavoitteet

Opiskelija

- osaa toimia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteita noudattaen ja edistää omalta osaltaan tasa-arvoa ja kaikkien yhdenvertaista kohtelua
- toimii eri kulttuureista tulevien ihmisten kanssa
- osaa tervehtiä, vastaanottaa vieraita ja keskustella heidän kanssaan osaa toimia, käyttäytyä ja pukeutua tilanteen mukaisesti ja työkuulttuurin edellyttämällä tavalla
- osaa ottaa huomioon toiminnassaan sopivuuden rajat sekä miesten ja naisten erilaiset roolit, pukeutumiseen ja käyttäytymiseen liittyvät ohjeet ja myös kirjoittamattomat säännöt ja menettelytavat
- osaa tunnistaa eri kulttuurien peruspiirteitä ja kulttuurista monimuotoisuutta rakennusalalla
- esittelee toisten kulttuurien edustajille maansa yleisiä kulttuuripiirteitä, kuten keskeistä historiaa, nähtävyyksiä, taiteita, urheilusaavutuksia ja viihdettä ja rakennuskulttuuria
- osaa ottaa huomioon eri kulttuuriryhmien keskeiset traditiot ja niiden vaikutukset toimintaan rakennusalalla
- tunnistaa eri kulttuurien välisiä eroja työpaikkakäyttäytymisessä, -hierarkiassa ja työhön liittyvässä suhdetoiminnassa ja käyttäytyy asiallisesti tavallisissa työpaikalla esiin tulevissa tilanteissa, erityisesti asiakaspalvelussa
- osaa välittää alansa historiaa, perinteitä ja muuttuneita käytäntöjä sekä vertailla niitä muiden kulttuurien piirteisiin
- pohtii eri maiden tulkintoja historiallisista tapahtumista ja suhteuttaa kotiseutunsa ja maansa merkittäviä tapahtumia ja aikakausia naapurimaiden ja maailman historiaan

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroitu käsi- ja taideteollisuusalan, pakolliseen tutkinnon osaan.

Ohjaussuunnitelma

Tämän tutkinnon osan osa-alueen osaaminen hankitaan erilaisia oppimisympäristöjä ja -menetelmiä hyödyntäen. Osa tunteista voidaan integroida mm. työssäoppimisjaksoille,

mahdollisesti ulkomailla tapahtuvan työssäoppimisen aikana. Oppimista voidaan ohjata tarvittaessa verkkoalustalla tai mobiileilla.

Erilaisia oppimisympäristöjä voivat olla luokkahuone, työsal, verkkokurssi, blogi ja työssäoppimispaikka, erilaiset tapahtumat kuten näyttelyt, elokuvat, yhteiset monikulttuuriset tilaisuudet.

Osaamisen arviointi

- opiskelijan osallistuminen ryhmäkeskusteluihin
- osallistuminen erilaisiin monikulttuurisiin tilaisuuksiin ja raportointi niistä
- omat kirjalliset ja kuvalliset tuotokset annetuista aiheista
- osallistuminen palautekeskusteluun ja itsearviointiin

3.4.2 Taide ja kulttuuri 3 osp

Oppimistavoitteet

Opiskelija

- osaa tunnistaa taiteen ja kulttuurin eri ilmenemismuotoja ja osaa hyödyntää niitä
- ymmärtää taiteen- ja kulttuurin merkityksen
- tuntee puualan historiaa, perinteitä ja muuttuneita käytäntöjä sekä vertailee niitä muiden kulttuurien piirteisiin
- tunnistaa eri kulttuurien välisiä eroja työpaikkakäyttäytymisessä
- hyväksyy erilaisuutta ja toimii suvaitsevaisuuden ja tasa-arvon lisäämiseksi omassa työskentely-ympäristössään
- osaa tutkia, ilmaista ja tulkita kulttuurista todellisuutta (esimerkiksi musiikin, teatterin, kirjallisuuden, median, tanssin, kuvataiteen tai käsityön keinoin)
- on tietoinen taidehistorian suuntaviivoista
- osallistuu taide- ja kulttuuritapahtumiin, osaa antaa niistä asiallista ja kriittistä palautetta
- tulkitsee muiden tekemiä eri taiteenalojen teoksia esim. taidenäyttelyissä
- valmistaa omia tuotoksia eri tekniikoilla osoittaen omaa ideointikykyä
- osaa arvioida ja soveltaa monimuotoista suomalaista kulttuuriperintöä ja oman alansa vakiintuneita käytäntöjä.
- tuntee puualan käsityöperinteen
- hakee tietoa puualan ajankohtaisista suuntauksista ymmärtäen sen vaikutukset elinympäristön viihtyisyyteen
- osaa noudattaa kulttuurisesti kestävästä kehityksen periaatteita ja ymmärtää valintojensa kulttuuriset vaikutukset.
- arvostaa ja vaalii kulttuuriperintöä, huolehtii ympäristön siisteydestä
- osaa kehittää taiteelle ominaisten esittämisen tapojen ja materiaalien, oman ilmaisun, suunnitteluprosessien, palvelu- ja tuotemuotoilun ja estetiikan tuntemustaan puualalla ja soveltaa hankkimaansa taiteen ja kulttuurin osaamistaan omassa työssään.
- suunnittelee puualan jonkin työvaiheen yksityiskohdan kuvallisesti ja kirjallisesti
- osallistuu eri yhteistyökumppaneiden kanssa oppilaitoksen ulkopuolella järjestettävien tapahtumien järjestämiseen mahdollisuuksien mukaan, esim. Saku-kulttuurikilpailut

3.4.3 Etiikka 3 osp (kurssi 1)

Oppimistavoitteet

Opiskelija

- arvot, elämäkatsomukset
- omat valinnat ja niiden perustelu
- valintojen seurausten arviointi
- arvovalintojen pohjalta oman elämän pohdinta
  - normit
- normiristiriitojen käsittely
  - tiedonhankina ammattieettisistä peruskysymyksistä
- ammattialan ongelmatilanteiden tunnistaminen, käsitteleminen
- näkemysten esittäminen

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroidaan eri ammattialojen sisältöihin alasta riippuen.

Ohjaussuunnitelma

Tämän tutkinnon osan osa-alueen osaaminen hankitaan erilaisia oppimisympäristöjä ja -menetelmiä hyödyntäen. Oppimista voidaan ohjata tarvittaessa verkossa tai mobiileilla.

Erilaisia oppimisympäristöjä voivat olla luokkahuone, verkkokurssi, portfolio, oppimispäiväkirja ja työssäoppimispaikka.

Osaamisen arviointi

Osaaminen osoitetaan suullisilla ja kirjallisilla suorituksilla.

3.4.4 Psykologia 3 osp (kurssi 1)

Oppimistavoitteet

Opiskelija

- osaa hahmottaa sen, mitä psykologia on
- psykologia moniulotteisena tieteenalana, eri tutkimussuunnista
  - tietää psykologian erilaisista tutkimusmenetelmistä ja -alueista: tutkimusmenetelmiä sekä tutkimusalueita

- tietää ikäkausipsykologiasta: painotus: murrosikä, varhainen aikuisuus
- saa tietoa persoonallisuuspiirteiden ja temperamenttipiirteiden määräytymisestä
- persoonallisuuspiirteet ja temperamenttipiirteet: persoonallisuuspiirteiden vaikutus omaan elämään sekä temperamenttipiirteiden vaikutus omaan elämään
  - oppii hahmottamaan oman käyttäytymisen perustana olevia tekijöitä
- oma käyttäytyminen

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroidaan eri ammattialojen sisältöihin alasta riippuen.

Ohjaussuunnitelma

Tämän tutkinnon osan osa-alueen osaaminen hankitaan erilaisia oppimisympäristöjä ja -menetelmiä hyödyntäen. Oppimista voidaan ohjata tarvittaessa verkossa tai mobiileilla.

Erilaisia oppimisympäristöjä voivat olla luokkahuone, verkkokurssi, portfolio, oppimispäiväkirja ja työssäoppimispaikka.

Osaamisen arviointi

Osaaminen osoitetaan suullisilla ja kirjallisilla suorituksilla.

3.4.5 Ympäristöosaaminen 1, 1osp

Oppimistavoitteet

Opiskelija

- osaa noudattaa ympäristölainsäädäntöä sekä toimia käsi- ja taideteollisuusalan laatu-, ympäristö- ja turvallisuusjärjestelmien ja kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti
- käsi- ja taideteollisuusosalalla, käytössä olevien laatu, ympäristö ja turvallisuusjärjestelmien perustuntemus.
- Kestävä kehityksen periaatteiden perusymmärrys
- hallitsee ammattitaidon kannalta keskeisten tuotteiden elinkaaren
- Elinkaariajattelun perusymmärrys
- osaa toimia luonnon monimuotoisuuden säilyttäen
- Ymmärtää mitä tarkoittaa luonnon monimuotoisuus.
- osaa sopeutua ilmastonmuutokseen työ- ja toimintatapavalinnoilla
- Ilmastonmuutoksen perusteet.
- osaa edistää energia- ja materiaalitehokkuutta ja ehkäisee jätteiden syntyä

- Työvälineiden ja materiaalien energia-, kierrätys- ja materiaaliystävällinen valitseminen.
- osaa omassa toiminnassaan ottaa huomioon mahdolliset ympäristövaikutukset, kuten päästöt ilmaan, veteen tai maaperään
- käsi- ja taideteollisuusalan merkittävimmät ympäristövaikutukset ja niiden huomiointi työtehtävissä.
- osaa lajitella jätteet ja hyödyntää kierrätyksen mahdollisuudet käsi- ja taideteollisuusosalalla.
- Tuntee oman alan tuotteiden ja materiaalien uusiokäytön perusteet.

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroitu käsi- ja taideteollisuusalan, pakolliseen tutkinnon osaan.

Ohjaussuunnitelma

Tämän tutkinnon osan osa-alueen opetus toteutetaan pääsääntöisesti erillisinä ympäristöosaamisen kursseina. Tutkinnon osan osa-alueen osaaminen hankitaan kontaktiopetuksella, sekä suullisilla, kirjallisilla ja verkkopohjaisilla tehtävillä.

Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan kirjallisten ja suullisten tehtävien perusteella. Tämän tutkinnon osan osa-alueen osaamisen näytöt voidaan antaa kontaktiopetuksessa, verkkoympäristöissä tai mahdollisuuksien mukaan mobiilisovelluksilla. Osaamisen arvioi ainetta opettava/-t opettaja/-t.

3.4.6 Ympäristöosaaminen 2, 3osp

Oppimistavoitteet

Opiskelija

- osaa noudattaa ympäristölainsäädäntöä sekä toimia käsi- ja taideteollisuusalan laatu-, ympäristö- ja turvallisuusjärjestelmien ja kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti
- ympäristövastuullisuuden perusteet ympäristölainsäädännön kannalta, sekä viranomaisyhteistyö tarpeen mukaan.
- käsi- ja taideteollisuusosalalla käytössä olevien laatu, ympäristö ja turvallisuusjärjestelmien perustuntemus.
- Kestävä kehityksen periaatteiden perusymmärrys
- hallitsee ammattitaidon kannalta keskeisten tuotteiden elinkaaren
- elinkaariajattelun ymmärrys
- käsi- ja taideteollisuusosalalla yleisesti käytössä olevien tuotteiden elinkaari.
- osaa toimia luonnon monimuotoisuuden säilyttäen
- käsi- ja taideteollisuusalan töiden yhteys luonnon monimuotoisuuteen.
- osaa sopeutua ilmastonmuutokseen työ- ja toimintatapavälillä

- ilmastonmuutoksen perusteet, kasvihuoneilmiö.
- käsi- ja taideteollisuusalan mahdolliset yhteydet kasvihuoneilmiön voimistumisessa.
- osaa edistää energia- ja materiaalitehokkuutta ja ehkäisee jätteiden syntyä
- työvälineiden ja materiaalien energia- ja materiaaliystävällinen valitseminen.
- Energiatehokkuusmerkinnät- ja muut ympäristömerkit.
- osaa omassa toiminnassaan ottaa huomioon mahdolliset ympäristövaikutukset, kuten päästöt ilmaan, veteen tai maaperään
- käsi- ja taideteollisuusalan merkittävimmät ympäristövaikutukset ja niiden huomiointi työtehtävissä.
- Osaa selvittää mistä saa lisää tietoa ympäristöasioista ja niihin vaikuttamisesta.
- osaa lajitella jätteet ja hyödyntää kierrätyksen mahdollisuudet käsi- ja taideteollisuusosalalla.
- käsi- ja taideteollisuusalan jätteet ja kierrätys,
- käsi- ja taideteollisuusalan tuotteiden ja materiaalien uusiokäyttö

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroidaan käsi- ja taideteollisuusalan, tutkinnon osaan _____ __osp.

Ohjaussuunnitelma

Tämän tutkinnon osan osa-alueen opetus toteutetaan erillisinä ympäristöosaamisen kursseina. Tutkinnon osan osa-alueen osaaminen hankitaan suullisilla, kirjallisilla ja verkkopohjaisilla tehtävillä, sekä kontaktiopetuksella.

Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan kirjallisten ja suullisten tehtävien perusteella. Tämän tutkinnon osan osa-alueen osaamisen näytöt voidaan antaa kontaktiopetuksessa, verkkoympäristöissä tai mahdollisuuksien mukaan mobiilisovelluksilla. Osaamisen arvioi ainetta opettava/-t opettaja/-t.

3.4.7 Ympäristöosaaminen 3 (TOP), 3osp

Oppimistavoitteet

Opiskelija

- osaa noudattaa ympäristölainsäädäntöä sekä toimia käsi- ja taideteollisuusalan laatu-, ympäristö- ja turvallisuusjärjestelmien ja kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti
- Selvittää työsään käytössä olevat laatu, ympäristö ja turvallisuusjärjestelmät ja osaa toimia näiden mukaisesti.
- Noudattaa työssään kestävä kehityksen periaatteita.
- Tuntee ympäristölainsäädännön perusteet omaa työtehtäväänsä koskien.
- hallitsee ammattitaidon kannalta keskeisten tuotteiden elinkaaren
- elinkaariajattelun ymmärrys

- käsi- ja taideteollisuusosalalla yleisesti käytössä olevien tuotteiden elinkaari.
- osaa toimia luonnon monimuotoisuuden säilyttäen
- käsi- ja taideteollisuusalan töiden yhteys luonnon monimuotoisuuteen.
- osaa sopeutua ilmastonmuutokseen työ- ja toimintatapavalinnoilla
- Osaa ottaa työssään huomioon ilmastonmuutosta voimistavat tekijät.
- osaa edistää energia- ja materiaalitehokkuutta ja ehkäisee jätteiden syntyä
- työvälineiden ja materiaalien energia- ja materiaaliystävällinen valitseminen.
- Osaa arvioida miten oman alan työtehtävän energiatehokkuutta voisi lisätä ja jätteiden syntyä vähentää.
- osaa omassa toiminnassaan ottaa huomioon mahdolliset ympäristövaikutukset, kuten päästöt ilmaan, veteen tai maaperään
- käsi- ja taideteollisuusalan merkittävimmät ympäristövaikutukset ja niiden huomiointi työtehtävissä.
- Osaa selvittää mistä saa lisää tietoa ympäristöasioista ja niihin vaikuttamisesta.
- Osaa arvioida ja selvittää omien työtehtävien ympäristövaikutuksia.
- osaa lajitella jätteet ja hyödyntää kierrätyksen mahdollisuudet käsi- ja taideteollisuusosalalla.
- käsi- ja taideteollisuusalan tuotteiden ja materiaalien uusiokäyttö
- Lajittelee jätteet työtehtävässään. Selvittää kierrätysmahdollisuuksia.

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroitu käsi- ja taideteollisuusalan, työssäoppimisjaksolla toteutettuun tutkinnon osaan

Ohjaussuunnitelma

Tämän tutkinnon osan osa-alueen opetus toteutetaan työssäoppimisjaksolla. Tutkinnon osan osa-alueen osaaminen hankitaan käytännön työtehtävillä. Opiskelija selvittää esimerkiksi työssäoppimispaikkansa ympäristövaikutuksia, miten ympäristövaikutuksia voi minimoida, ympäristöasioiden valvontaa tai muuta vastaavaa. Oppiminen toteutetaan työpaikalla tehtävillä suullisilla, kirjallisilla ja verkkopohjaisilla tehtävillä.

Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan kirjallisten, suullisten tai verkkoympäristöissä annettujen tehtävien perusteella. Tämän tutkinnon osan osa-alueen osaamisen näytöt voidaan antaa kontaktiopetuksessa, verkkoympäristöissä tai mahdollisuuksien mukaan mobiilisovelluksilla. Osaamisen arvioi ainetta opettava/-t opettaja/-t tarvittaessa yhteistyössä työssäoppimisjakson työnohjaajan ja työssäoppimisjaksoa ohjaavan opettajan kanssa.

4. TUTKINTOKOHTAISET TERVEYDENTILAVAATIMUKSET; tähän kirjataan muista määräyksistä (määräys 91/011/2014)

5. LIITTEET

- Liite 1. Sisustajan polkukuvaukset
- Liite 2a. 3. vuoden opiskelusuunnitelma
- Liite 2b. 2. vuoden opiskelusuunnitelma
- Liite 3. Ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamissuunnitelma

Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto, ympäristön suunnittelun ja rakentamisen osaamisala,
 artesaani, sisustusrakentaminen, 180 osp opetussuunnitelman liite 1

Pakolliset ammatilliset tutkinnon osat 90 osp

Yhteiset tutkinnon osat 35 osp

Vapaasti valittavat tutkinnon osat 10 osp

Valinnaiset tutkinnon osat 45 osp

5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95	100	105	110	115	120	125	130	135	140	145	150	155	160	165	170	175	180
---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Asiakslähtöinen valmistaminen 15 osp	Kulttuurilähtöinen valmistaminen 15 osp	Toteuttamisen suunnittelu 15 osp	Palvelun toteuttaminen 45 osp	Pakolliset yhteiset tutkinnon osat 19 osp	Valinnaiset yhteiset tutkinnon osat 16 osp	Vapaasti valittavat tutk. osat 10 osp	Valinnaiset tutkinnon osat 45 osp		
Polku ammattialan työtehtäviin Laajennettu työssäoppiminen, esim. osa opinnoista oppisopimuksella, projektityö							Sisustustyön tekeminen 15 osp	Tilaustyön valmistaminen 15 osp	Stailaaminen 15 osp
Aiemmin tutkinnon suorittaneen polku				Tunnustamiset aikaisemmista opinnoista			Sisustustyön tekeminen 15 osp	Tilaustyön valmistaminen 15 osp	
Kansainvälisyyspolku Valinnaiset kieliopinnot, oppilasvaihto ja työssäoppimisjakso/-jaksot ulkomailla					Kieli- ja kulttuuriopinnot		Sisustustyön tekeminen 15 osp	Stailaaminen 15 osp	Tilaustyön valmistaminen 15 osp
Jatko-opintopolku Kieliä, pääsykoevalmennusta, työssäoppimista					Kieli- ja kulttuuriopinnot		Stailaaminen 15 osp	Tutkinnon osa ammattikorkeakouluopinnoista 15 osp	Tuotekehitysprosessiin osallistuminen 15 osp
Huippuosajaan polku Oman alansa vaativissa työtehtävissä, työssäoppien ja kilpailutoiminta							Huippuosajana toimiminen 15 osp	Sisustustyön tekeminen 15 osp	Valinnainen tutkinnon osa 15 osp

■ Pakolliset ammatilliset
 ■ Valinnaiset
 ■ Paikallisesti tarjottavat
 ■ Vapaasti valittavat
 ■ Yhteiset tutkinnon osat
 ** [katso lisätietoja](#)

Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto, ympäristön suunnittelun ja rakentamisen osaamisala, artesaani, sisustusrakentaminen, 180 osp opetussuunnitelman liite 1

Pakolliset ammatilliset tutkinnon osat 90 osp

Yhteiset tutkinnon osat 35 osp

Vapaasti valittavat tutkinnon osat 10 osp

Valinnaiset tutkinnon osat 45 osp

5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95	100	105	110	115	120	125	130	135	140	145	150	155	160	165	170	175	180
---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Asiakaslähtöinen valmistaminen 15 osp	Kulttuurilähtöinen valmistaminen 15 osp	Tuotteen suunnittelu 15 osp	Tuotteen valmistaminen 45 osp	Pakolliset yhteiset tutkinnon osat 19 osp	Valinnaiset yhteiset tutkinnon osat 16 osp	Vapaasti valittavat tutk. osat 10 osp	Valinnaiset tutkinnon osat 45 osp		
Tuunaus ja stailauspolku Kulttuuriopinnot, taiteellisen ilmaisun vahvistaminen, työssäoppiminen							Tuotteen valmistaminen käsityönä 15 osp	Tutkinnon osa ammatillisesta peruskoulutuksesta a/Vapaasti valittavia 15 osp	Taidekäsityön tekeminen 15 osp
Ohjaustoimintapolku Työssäoppiminen							Ohjaustoiminnan toteuttaminen 15 osp	Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen 15 osp	Tilaustyön valmistaminen/Taidekäsityön tekeminen/Tuotteen valmistaminen käsityönä 15 osp
Asiakaspalvelupolku Valinnaiset kieliopinnot, työssäoppiminen					Kieli- ja kulttuuriopinnot		Asiakaspalvelun ja myyntityön toteuttaminen 15 osp	Yrityksessä toimiminen 15 osp	Valinnainen tutkinnon osa 15 osp
Suunnittelijan polku Projektityö, työssäoppiminen					Kieli- ja kulttuuriopinnot		Tuotekehitysprosessiin osallistuminen 15 osp	Stailaaminen 15 osp	Tutkinnon osa AMK-opinnoista 15 osp
Yrittäjyyspolku NY-toiminta, työssäoppiminen ja Taidottaja-osuuskunta							Yritystoiminnan suunnittelu 15 osp	Sisustustyön tekeminen/Tilaustyön valmistaminen 15 osp	Yrityksessä toimiminen/Palvelun tuottaminen 15 osp

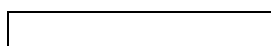
■ Pakolliset ammatilliset
 ■ Valinnaiset
 ■ Paikallisesti tarjottavat
 ■ Vapaasti valittavat
 ■ Yhteiset tutkinnon osat
 ** [katso lisätietoja](#)

Moduulisuunnitelma kolmen vuoden toteutukselle

Vuosi	Jakso I	Jakso II	Jakso III	Jakso IV
1	Palvelun toteuttaminen	Kulttuurilähtöinen valmistaminen Palvelun toteuttaminen	Palvelun toteuttaminen	Valinnaiset tutkinnon osat Sisustustyön tekeminen
	Yhteiset tutkinnon osat	Yhteiset tutkinnon osat	Yhteiset tutkinnon osat	tai muu valinnainen tutkinnon osa
2	Asiakaslähtöinen valmistaminen	Yhteiset tutkinnon osat	Yhteiset tutkinnon osat	Valinnaiset tutkinnon osat Stailaaminen tai muu valinnainen tutkinnon osa
		Kulttuurilähtöinen valmistaminen Palvelun toteuttaminen	Kulttuurilähtöinen valmistaminen Palvelun toteuttaminen	
3	Vapaasti valittavat tutkinnonosat	Toteuttamisen suunnittelu	Valinnaiset tutkinnon osat Tilaustyön valmistaminen	Palvelun toteuttaminen
	Yhteiset tutkinnon osat		tai muu valinnainen tutkinnon osa	

Työssäoppiminen

Oppilaitos

Yhteiset tutkinnon osat

Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto

Ympäristön suunnittelun ja rakentamisen osaamisala

Artesaani, sisustusrakentaminen

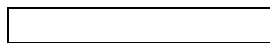
Valtakunnallinen voimaantulopäivä 1.8.2015 (Opetushallitus) huomioiden Opetushallituksen määräys yhteisiä tutkinnon osia koskevien lukiokurssien vastaavuuksien poistamisesta (voimassa 1.8.2016 alkaen)

Moduulisuunnitelma kahden vuoden toteutukselle

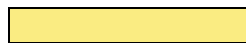
Vuosi	Jakso I	Jakso II	Jakso III	Jakso IV
1	Palvelun toteuttaminen	Kulttuurilähtöinen valmistaminen	Palvelun toteuttaminen	Valinnaiset tutkinnon osat
	Yhteiset tutkinnon osat	Palvelun toteuttaminen	Kulttuurilähtöinen valmistaminen	Sisustustyön tekeminen tai muu valinnainen tutkinnon osa
2	Asiakaslähtöinen valmistaminen	Toteuttamisen suunnittelu	Valinnaiset tutkinnon osat Tilaustyön valmistaminen	Palvelun toteuttaminen
			tai muu valinnainen tutkinnon osa	

Työssäoppiminen

Oppilaitos

Yhteiset tutkinnon osat

Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto
 Ympäristön suunnittelun ja rakentamisen osaamisala
 Artesaani, sisustusrakentaminen
 Valtakunnallinen voimaantulopäivä 1.8.2015 (Opetushallitus) huomioiden Opetushallituksen määräys yhteisiä tutkinnon osia koskevien lukiokurssien vastaavuuksien poistamisesta (voimassa 1.8.2016 alkaen)

Ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamissuunnitelma

Tutkinnon osa	osp	Ammattiosaamisen näytön kuvaus	Tavoiteajankohta	Kesto
Pakolliset tutkinnon osat 30 osp				
Asiakaslähtöinen valmistaminen	15 osp	Tehdään asiakkaalle tavoitteiden mukainen työ noudattaen työaikoja, sovittuja aikatauluja ja osoittaen ammattiosaamisen.	2. vuosi	2 -10 vko
Kulttuurilähtöinen valmistaminen	15 osp	Suunnitellaan ja toteutetaan kulttuurilähtöinen tuote, tila tai ammattialaan liittyvä palvelu.	2. vuosi	2 -10 vko
Ympäristön suunnittelun ja rakentamisen osaamisalan pakolliset tutkinnon osat 60 osp				
Toteuttamisen suunnittelu	15 osp	Suunnitellaan tuote, tila tai ammattialaan liittyvä palvelu.	2. tai 3. vuosi	2 -10 vko
Palvelun toteuttaminen	45 osp	Toteutetaan ammattialaan liittyvä palvelu sopivilla työmenetelmillä ja työvälineillä.	1. ja 2. tai 3. vuosi	2 -10 vko
Valinnaiset tutkinnon osat 45 osp				
Sisustustyön tekeminen	15 osp	Toteutetaan asiakkaalle rakennuksen sisäpuolisten pintojen päällystystyöt suunnitelmien mukaan.	1. vuosi	2 -10 vko
Tilaustyön valmistaminen	15 osp	Valmistetaan tilaajan laatuvaatimusten mukainen tuotos aikatauluja noudattaen.	2. tai 3. vuosi	2 -10 vko
Stailaaminen	15 osp	Valmistetaan suunnitelman mukainen toteutus siihen soveltuvilla työmenetelmillä.	2. tai 3. vuosi	2 -10 vko
Yritystoiminnan suunnittelu	15 osp	Tehdään yritystoimintasuunnitelma, joka toteutetaan joko NY-toiminnan-, työssäoppimispaikan- tai Taidottaja-osuuskunnan kautta.	2. tai 3. vuosi	2 -10 vko
Yrityksessä toimiminen	15 osp	Työssäoppien työpaikan tehtävien mukaisesti.	2. tai 3. vuosi	2 -10 vko
Huippuosajana toimiminen	15 osp	Kilpailutoimintaan valmentautuminen ja osallistuminen.	2. tai 3. vuosi	1 -10 vko
Palvelun tuotteistaminen	15 osp	Työssäoppien työpaikan tehtävien mukaisesti.	2. tai 3. vuosi	2 -10 vko
Ohjaustoiminnan toteuttaminen	15 osp	Työssäoppien työpaikan tehtävien mukaisesti.	2. tai 3. vuosi	2 -10 vko
Tuotteen valmistaminen käsityönä	15 osp	Työssäoppien työpaikan tehtävien mukaisesti.	2. tai 3. vuosi	2 -10 vko

Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto

Ympäristön suunnittelun ja rakentamisen osaamisala

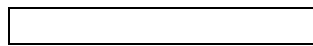
Artesaani, sisustusrakentaminen

Valtakunnallinen voimaantulopäivä 1.8.2015 (Opetushallitus) huomioiden Opetushallituksen määräys yhteisiä tutkinnon osia koskevien lukiokurssien vastaavuuksien poistamisesta (voimassa 1.8.2016 alkaen)

Taidekäsityön tekeminen	15 osp	Työssäoppien työpaikan tehtävien mukaisesti.	2. tai 3. vuosi	2 -10 vko
Asiakaspalvelun ja myyntityön toteuttaminen	15 osp	Toteutetaan ammattialaan liittyvää asiakaspalvelua sekä alan myyntityötä.	2. tai 3. vuosi	2 -10 vko
Tuotekehitysprosessiin osallistuminen	15 osp	Toteutetaan ammattialaan liittyvää tuotekehitysprosessiin osallistumista.	2. tai 3. vuosi	2 -10 vko
Tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta	15 osp	Tutkintotilaisuus tutkinnon mukaan.	2. tai 3. vuosi	2 -10 vko
Vapaasti valittavat tutkinnon osat 10 osp				
Valinnainen tutkinnon osa	10 osp	Tutkinnon osan mukaan.	3. vuosi	2 -10 vko
Tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta	15 osp	Tutkintotilaisuus tutkinnon mukaan.	3. vuosi	2 -10 vko

Työssäoppimispaikka

Oppilaitos

Salpauksen työelämälähtöinen oppimisympäristö (projekti, liiketoimintayksikkö, harjoitusyritys tai osuuskunta)

Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto

Ympäristön suunnittelun ja rakentamisen osaamisala

Artesaani, sisustusrakentaminen

Valtakunnallinen voimaantulopäivä 1.8.2015 (Opetushallitus) huomioiden Opetushallituksen määräys yhteisiä tutkinnon osia koskevien lukiokurssien vastaavuuksien poistamisesta (voimassa 1.8.2016 alkaen)